

2. Жарких М. І. Енциклопедія життя і творчості. Леся Українка. Думи і мрії. Мелодії. “Горить моє серце, його запалила...” [<https://www.l-ukrainka.name/uk/Verses/DumyIMrii/Melodii/GorytMojeSerce.html>]
 3. Історія української музики. - Т.4 - К., 1992-с. 179-183.
 4. Лисенко Микола. Солоспіви 2. Видавництво “Музична Україна” 1991р., 252004, Київ, Пушкінська, 32. Київська нотна фабрика 252655, Київ, МСП, Фрунзе, 51а. [ст.161]
 5. Лісецький С. Українська музична література для 6 класу ДШМ – В.,2005, с. 36-38.
 6. Рудяченко Олександр. Олена Пчілка. Укрінформ. Київ. Серія публікацій мультимедійного циклового проекту “КАЛИНОВИЙ К@ТЯГ”. [<https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-society/2551121-olena-pcilka-1-svitla-trudivnica.html>]
-

Здор Я. О., здобувачка вищої освіти 2 курсу, група МР-191
Науковий керівник – **Гаценко І. О.**, к.філол.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПОМИЛКИ НА ТЕЛЕБАЧЕННІ. МОВЛЕННЯ ВЕДУЧИХ

Коли виникає постійна потреба шліфувати свою мову? Очевидно, тоді, коли людина (у нашому випадку ведучий) прагне стати професіоналом. Нині, коли надто даються взнаки болючі проблеми побудови цивілізованої правової держави, подальшого стрімкого зубожіння переважної більшості громадян, моральної деградації суспільства, люди хочуть діставати інформацію саме від професіоналів. Слухачі мають колосальну потребу у більш різнобічній, об'єктивній інформації, вони хочуть споживати інформаційний продукт високої якості з тим, щоб після самим робити висновки. З-поміж чинників високоякісної роботи ведучого мовний є чи не найважливішим. Маємо на увазі культуру мовлення людини перед мікрофоном. Специфіка останніх вістей – робота у суворих часових межах, плинність матеріалів програми, одномоментність подання інформації та ін. – часто-густо призводить до того, що ведучий не звертає увагу на логічність викладу повідомлень, правильне вживання слів, словосполучень, наголосів, не дбає про тональну забарвленість свого мовлення. І, певна річ, втрачає як професіонал. Відповідно, втрачають і ті, хто по той бік мікрофона.

Спробуємо визначити найтипівші помилки мовлення ведучого інформаційної програми. Адже немає сумніву в тому, що тільки знаючи свої вади, можна з ними боротися.

1. Інтонаційні помилки

Стиль ведення програми – це, по суті, стиль читання матеріалів. Професійний ведучий читає матеріали у розмовній манері, непрофесійний – робить це як сумлінний декламатор у кращому випадку. Але здебільшого ведучі новин залишаються в ефірі сірими, нецікавими людьми. Так відбувається через те, що впродовж тривалого часу (30–45 хвилин звучання програми) більшість з них читають найрізноманітніші повідомлення, користуючись однією тональною й тембральною забарвленістю. Йдеться про суху, сувору, офіційну, позбавлену емоцій тональність. А тим часом текст повідомлення потрібно розбити на синтагми, зробити його партитуру. Так, уже згадувана дослідниця Н. Бабич з цього приводу зазначає: «Перш ніж виголосити чужий текст, треба вчитатися в нього, вслухатися у власний внутрішній голос, яким промовляється написане. Для цього текст потрібно підготувати до виконання, тобто розмітити на ньому логічні та інші наголоси, зміни інтонації, паузи» [1, с. 200].

2. Акцентуаційні помилки

Часто-густо у мовленні ведучих трапляються помилки у наголошуванні слів. Такі огріхи свідчать про те, що журналіст не дбає про свою мову, що для нього орфоепічний словник – це швидше «сумне провалля», а не «пишний яр». Акцентуаційні помилки разом із гугнявою, монотонною манерою ведення програми створюють враження, що перед мікрофоном – байдужа та нецікава людина. Причина, як і в попередньому випадку, полягає у незнанні, рідше у небажанні дотримуватися літературних норм. Дослідниця Н. Бабич вважає, що акцентуаційні норми мають еталоном живе народнорозмовне мовлення, тому вони частіше змінюються, відбувається їх уточнення, що (разом із впливом діалектного мовлення та поширеної російськомовної практики) є однією з причин появи типових помилок у наголошуванні слів [1]. Звісно, словники наголосів мають бути настільною книгою ведучого інформаційної програми.

3. Синтаксичні помилки

Поширеною помилкою, яка трапляється у мовленні ведучого інформаційної програми, є неправильний переклад з інших мов на українську. Диктор Національного радіо Надія Подоляко наголошує, що «наші радіо і телебачення при перекладі часто-густо зациклюються на якомусь однісінькому слові, чим збіднюють і знебарвлюють мовну палітру своїх матеріалів» [2, с. 10]. І це при тому, що фахівці вважають українську мову однією з найбагатших на синоніми.

Мовна ситуація в Україні- одне з найболочіших питань не лише для лінгвістів, а й для кожного громадянина нашої держави. На жаль, наше суспільство виявилось абсолютно байдужим до низького рівня мовної культури, нав'язаної нам телебаченням та соцмережами. Оскільки 60% населення України проводять свій вільний час біля екранів телевізорів або переглядають соціальні мережі, дуже важливо, щоб з уст «еліти» нашої держави звучала правильна і чиста українська мова. Бо, на превеликий жаль, ще не всі відомі особистості досконало володіють державною мовою, а від спілкування деяких політиків і зірок української естради взагалі стає погано. Навіть люди, які не мають глибоких знань української мови, вловлюють суттєві помилки в їхньому мовленні. Ми повинні повністю змінити мовленнєву ситуацію в країні, задля подальшого нашого успішного розвитку та покоління, що зростають.

Також популярності в ЗМІ набуває молодіжний сленг. Найчастіше його використовують зірки української естради, перекладачі іноземних фільмів, гості розважальних молодіжних шоу. А нецензурною лексикою вже нікого не здивуєш, лайку можна почути майже на кожному каналі в будь-який час. Сучасне телебачення та його працівники прищеплюють нам мовне невігластво, знижену лексику, яка має безкінечну кількість помилок.

Усе частіше в телеэфір виходять програми, у яких паралельно звучать дві мови: один з ведучих говорить російською, інший - українською. Такі телепроекти, як «Хто зверху?» (Катерина Варнава та Сергій Притула), «Від пацанки до панянки» (Ірина Діденко та Ольга Фреймут). Сфера сучасних ЗМІ доводить, що мова живе, еволюціонує, і завдання небайдужих до її долі телевізійних редакторів дбати, щоб наша мова за цих складних обставин зберігала свої генетико-топологічні риси та повну красу її звучання. Тож, у сучасному мовному процесі інтенсивна демократизація мови в поєднанні зі скасуванням цензури призвела до того, що потоки зниженої, жаргонної лексики вийшли за межі свого соціального середовища і стали зустрічатися у всіх жанрах, де потрібна експресія: художні твори, преса і телебачення, публіцистичні виступи, політичні дебати [3, с. 12-14].

Список використаних джерел

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Л.: Світ, 1990. 232 с.
2. Подоляко Н. Культура мови телерадіоэфіру // Телерадіовісник України. 1998. С. 10-15.

3. Ващенко К. О. Типологія мовних помилок на українському телебаченні та в соціальних мережах - Слов'янськ 2020. 48 с.

4. Електронна бібліотека Інституту журналістики. М. В. Нагорняк. Типологія мовних помилок ведучих інформаційних програм Національного радіо. Доступно: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2119>

Кот В. В., здобувач вищої освіти 2 курсу, група АЮ-191
Науковий керівник – **Гаценко І. О.**, к.філол.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ДЕРЖАВОТВОРЧА РОЛЬ МОВИ

Кожна нація, народ повинен мати свою мову для підтримання національно-культурної ідентичності, адже без якогось виразного показника народ, нація поступово починають втрачати культурну самобутність і, зрештою, стають залежними від якої-небудь іншої культури, що поступово нав'язувалася шляхом активної культурної пропаганди з метою поглинути культурну самобутність нації, народу. Питання державотворчості мови завжди є актуальним, а особливо для України. Протягом сотень століть наша держава практично не мала власної держави, яка б займалася активною розбудовою культурної складової. У наш час українська мова також, як і сто років тому, потребує постійного захисту від іноземних держав, які прагнуть насадити власні мовні атрибути з метою культурної інтеграції України у свій політико-правовий простір, що фактично буде означати втрату незалежності та будь-якої самобутності.

Мета даної статті полягає в аналізі державотворчої ролі української мови в нашому суспільстві.

Мову можна вважати потужним знаряддям, яке може консолідувати, об'єднати розділену націю, при цьому необхідно не забувати, що мовне питання може роз'єднувати країну. За визначенням відомого українського мовознавця Дмитра Овсянико-Кулинського: "Мова народу, народності чи діаспори – то генетичний код національної культури, запорука самобутності та самозбереження" [1, с.30]. З таким твердженням необхідно погодитися, адже мова в багатьох питаннях відіграє важливу роль, підносить національну самосвідомість до найвищого рівня, коли нація вважає, що мова є її національним багатством, який необхідно берегти та розвивати.

Як зазначає ст.10 Конституції України, єдиною державною мовою є українська мова [2]. Зважаючи на національно-культурний склад населення Основний закон також гарантує вільне використання інших мов, серед яких виділяється російська як мова, що є другою за популярністю в Україні. Таке виділення можна вважати недоречним, оскільки фактично такими діями російська мова ніби виділяється з-поміж всіх інших мов, отримує певні привілеї в порівнянні з іншими, що фактично можна вважати порушенням прав інших національностей. Така політика свого часу вилилася в те, що російська на певний період набула статусу регіональної мови.

Отже, було здійснено розкол в українському суспільстві в питанні мови, що, у свою чергу, у 2014 році призвело до загострення ситуації як на політичному фронті, так і на мовному. Значна кількість політиків з проросійського вектору часто використовує мовне питання в цілях роз'єднання народу задля його подальшого ослаблення та постійної ненависті один до одного.